

KKO: Työntekijöiden itse järjestämä laiton työtaistelu voi viedä tulospalkkion

D&I Alert
4.3.2016

» Employment, Benefits & Pensions

> KKO: TYÖNTEKIJÖIDEN ITSE JÄRJESTÄMÄ LAITON TYÖTAISTELU VOI VIEDÄ TULOSPALKKION

Korkeimman oikeuden tuore linjaus sallii tulospalkkiojärjestelmän ehdon, jonka mukaan tulospalkkion saaminen edellyttää pidättäytymistä sellaisista laittomista työtaisteluista, joihin ammattiyhdistys ei ole myötävaikuttanut. 3.3.2016 annetun ennakkopäätöksen KKO 2016:12 mukaan tällainen ehto ei ole Suomen lain eikä Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten vastainen, mikäli sillä puututaan työntekijöiden ilman ammattiyhdistystä järjestämiin ns. spontaaneihin työtaisteluihin.

Työnantajan tulospalkkiojärjestelmän ehtojen mukaan tulospalkkion saamisen yhtenä edellytyksenä oli, ettei työntekijä osallistuisi vuoden aikana laittomiin työtaisteluihin. Yhtiön eräs työntekijäryhmä oli itse toimeenpanemassaan lakossa 30.5.2010 ja 1. – 3.9.2010. Toinen työntekijäryhmä oli itse toimeenpanemassaan lakossa yhteensä neljä tuntia 4.6.2010. Yhtiö jätti näihin lakkoihin osallistuneiden henkilöiden vuoden 2010 henkilökohtaiset tulospalkkiot maksamatta.

Korkeimman oikeuden mukaan yhtiö toimi laillisesti. Kyse ei ollut syrjinnästä ammattiyhdistystoiminnan perusteella, koska kyse ei ollut lain tarkoittamasta ammattiyhdistystoiminnasta. Työntekijät olivat päättäneet lakoista itse ilman ammattiyhdistyksensä myötävaikutusta. Kyse ei ollut myöskään kielletystä vahingonkorvauksesta. Kyse oli siitä, että yksi työnantajan asettamista tulospalkkion maksamisen edellytyksistä ei täyttnyt.

Asiaa olisi arvioitu toisin, jos kyse olisi ollut työntekijöiden yhdistyksen järjestämään työtaisteluun osallistumisesta, jota koski korkeimman oikeuden aikaisempi ratkaisu KKO 2010:93.

> JOPA MUUTAMAN TUNNIN ULOSMARSSI SAATTA VIEDÄ KOKO VUODEN TULOSPALKKION

Vuosibonuksen vastineeksi yhtiö voi edellyttää pidättäytymistä kaikista ilman ammattiyhdistyksen myötävaikutusta toteutetuista laittomista työtaisteluista.

Korkeimman oikeuden linjaus antaa työnantajalle oikeuden evätä tulospalkkio siitä riippumatta, kuinka pitkstä laittomasta työtaistelusta on kyse. Ratkaisu mahdollistaa siten sellaisten tulospalkkiojärjestelmän ehtojen käyttämisen, joilla pyritään ennaltaehkäisemään esimerkiksi spontaaneja ulosmarseja tai muita sellaisia työtaisteluja, joihin ei ryhdytä ammattiyhdistyksen päätöksestä tai myötävaikutuksella.

Tässä tapauksessa tulospalkkion epääminen ei ollut sidoksissa laittomasta työtaistelutoimenpiteestä työnantajalle aiheutuneeseen vahinkoon. Sen sijaan kyse oli tilanteesta, jossa yksi tulospalkkion saamisen ehdoista ei täyttynyt.

> AMMATTILIITON PÄÄTÖS TAI MYÖTÄVAIKUTUS SUOJAA TYÖNTEKIJÄÄ HENKILÖKOHTAISILTA SEURAAMUKSILTA

Ammattiyhdistys kantaa lähtökohtaisesti vastuun omista päätöksistään jäsen-työntekijöidensä puolesta. Työntekijän tulospalkkion epääminen on siten edelleenkin kiellettyä tilanteessa, jossa työntekijä on osallistunut ammattiyhdistyksensä toimeenpanemaan laittomaan työtaisteluun. Linjaus perustuu korkeimman oikeuden vuonna 2010 antamaan ennakkopäätökseen KKO 2010:93, jossa ammattiliiton toimeenpaneman laittoman työtaistelun aiheuttamien vahinkojen vähentäminen työntekijöiden tulospalkkiokertymästä katsottiin syrjiväksi.

Työsopimuslain 13 luvun 1 §:n mukainen ammattiyhdistystoiminnan suoja koskee osallistumista vain sellaiseen työtaistelutoimenpiteeseen, joka on työntekijäyhdistyksen toimeenpanema tai jonka toimeenpanemiseen yhdistys on myötävaikuttanut. Siten työnantaja ei tämänkään päätöksen jälkeen voi jättää maksamatta tulospalkkiota työntekijälle, joka on osallistunut ammattiyhdistyksen järjestämään laittomaan lakkoon.

> MUISTA AINAKIN NÄMÄ

- (i) Muotoile tulospalkkion maksamisen edellytykset tarkasti myös tältä osin. Laittomiin työtaisteluihin liittyvän tulospalkkioehdon liian lavea soveltaminen voi olla syrjintää.
- (ii) Älä jätä tulospalkkiota maksamatta, jos ammattiyhdistys on päättänyt työtaistelusta tai muutoin myötävaikuttanut siihen. Tällöin oikea vastuunkantaja on ammattiyhdistys ja todennäköinen seuraamus hyvitys-sakko.

> KUINKA TUOMIO VAIKUTTAA?

On mahdollista, että ammattiyhdistykset tulevat vastaisuudessa ottamaan laittomat työtaistelut herkemmin omalle vastuulleen, mikäli toisena vaihtoehtona on heidän jäsentensä tulospalkkioiden menetys.

Korkeimman oikeuden tuomio on argumentti sen puolesta, että tietyissä olosuhteissa laittomaan lakkoon ryhtyvä työntekijä voi olla vastuussa lakon aiheuttamista vahingoista. Samoin se on lisäperuste sille, että laittomia lakkoja voi torjua ennalta tuomiostuimen antamalla turvaamistoimipäätöksellä.

Seppo Havia
Partner,
Head of Employment, Benefits & Pensions

seppo.havia@dittmar.fi
+358 50 432 9532
(09) 6817 0105

Petteri Uoti
Partner

petteri.uoti@dittmar.fi
+358 50 599 0427
(09) 6817 0109

Samuel Kääriäinen
Senior Associate

samuel,kaariainen@dittmar.fi
+358 44 346 5284
(09) 6817 0159

Dittmar & Indrenius on vuonna 1899 perustettu asianajotoimisto, joka tarjoaa näkemyksellisiä ja kokonaisvaltaisia neuvoja vaataville yritysasiakkaille. Keskitymme luomaan ylivoimaista lisäarvoa.

Haluamme olla asiakasyritystemme paras neuvonantajakumppani.

www.dittmar.fi

Dittmar & Indrenius, Pohjoisesplanadi 25 A, 00100 Helsinki

Puh.: +358 9 681 700

www.dittmar.fi